

УДК 336.67

Атамас О.П.

atamas070174@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7511-8586

доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування

та управління фінансово-економічною безпекою,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

***Анотація.** У статті розкрито теоретичні засади трактування економічної дефініції «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення сталого економічного розвитку України, проаналізовано головні категорії теоретичних підходів до трактування дефініції «інвестиційно-інноваційна складова», надано характеристику стану економіки держави з метою проведення оцінки та аналізу її «інвестиційно-інноваційної складової» в системі забезпечення сталого економічного розвитку. Безумовно, з огляду на сучасні трансформаційні зміни економічних систем та коливання сектору інвестиційного забезпечення, – роль інвестиційно-інноваційної складової в системі забезпечення сталого економічного розвитку України як у контексті теоретичних аспектів, так і з позиції надання практичних рекомендацій важко переоцінити. У статті проаналізовано значення економічної категорії «стратегія» крізь призму формування стратегічного плану економічного розвитку України, надане розширене обґрунтоване трактування означеної економічної дефініції. У матеріалах наукового дослідження акцентується окрема увага на ролі інвестиційно-інноваційної складової в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави крізь призму визначення рівня її інвестиційної привабливості на світовій арені, з урахуванням глобалізаційних зрушень, трансформаційних перетворень, діджиталізації та трансферу технологій. Крім того, у науковому дослідженні визначено основні фактори забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості економіки держави з метою її інноваційного розвитку та модернізації в системі забезпечення сталого економічного розвитку. Таким чином, при проведенні комплексного наукового дослідження у означеній тематиці приділено особливу увагу не лише внутрішнім складовим елементам сталого економічного розвитку України, а й проаналізовано комплексне значення зовнішніх факторів економічного впливу, рейтингових оцінок та аналізу рейтингових міжнародних агентств. Основними методами дослідження, що застосовувались при викладенні наукового матеріалу, стали загальноекономічні та спеціальні наукові методи, метод аналізу, статистичний метод.*

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна модель, сталий розвиток, система, економіка, інвестування, прогрес.

Atamas Oleksandr

atamas070174@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7511-8586

Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting,

Taxation and Management of Financial and Economic Security,

Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro

THE ROLE OF THE INVESTMENT AND INNOVATION COMPONENT IN THE SYSTEM OF ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE: THEORETICAL FOUNDATIONS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS

***Abstract.** The article reveals the theoretical foundations of the interpretation of the economic definition «investment-innovation component» in the system of ensuring sustainable economic development of Ukraine, analyzes the main categories of theoretical approaches to the interpretation of the definition «investment-inno-*

vation component», provides a description of the state of the state's economy in order to assess and analyze its «investment and innovation component» in the system of ensuring sustainable economic development. Given the modern transformational changes in economic systems and fluctuations in the investment support sector, it is difficult to overestimate the role of the investment and innovation component in the system of ensuring sustainable economic development of Ukraine both in the context of theoretical aspects and from the standpoint of providing practical recommendations. The article analyzes the meaning of the economic category «strategy» through the prism of the formation of a strategic plan for the economic development of Ukraine, and provides an extended and justified interpretation of the specified economic definition. In the materials of the scientific research, special attention is paid to the role of the investment and innovation component in the system of ensuring sustainable economic development of the state through the prism of determining the level of its investment attractiveness on the world stage, taking into account globalization shifts, transformational transformations, digitalization and technology transfer. In addition, the scientific study identified the main factors of ensuring a high level of investment attractiveness of the state's economy for the purpose of its innovative development and modernization in the system of ensuring sustainable economic development. Thus, when conducting a complex scientific study on the mentioned topic, special attention was paid not only to the internal components of sustainable economic development of Ukraine, but also analyzed the complex meaning of external factors of economic influence, rating assessments and analysis of international rating agencies. The main research methods used in the presentation of scientific material were general economic and special scientific methods, the method of analysis, and the statistical method.

Key words: investment and innovation model, sustainable development, system, economy, investment, progress.

JEL Classification: F34, F36

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2021-32-09>

Постановка проблеми. Дестабілізуючий вплив глобалізаційних процесів у світовій економіці зумовлює нестабільність інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки держави крізь призму трансформаційних зрушень та економічних коливань. У зв'язку з цим, особливої нагальної необхідності набуває питання проведення структурної модернізації економіки держави з метою додаткового залучення інвестиційного капіталу. Для вирішення даного питання необхідно є не лише структурна перебудова економіки держави, а й створення потенційно привабливих умов для залучення міжнародних інвестиційних коштів, створення інвестиційно-інноваційного безпекового економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізом питання інвестиційно-інноваційного економічного розвитку економіки держави як на теоретичному рівні, так і з позиції надання практичних рекомендацій, опікувались вітчизняні та міжнародні науковці.

Водночас, немає чіткої визначеності у трактуванні економічної категорії «інвестиційно-інноваційна складова» у науковій літературі та матеріалах наукових досліджень вчених. Крім того, ототожуються поняття «інвестиційно-інноваційна складова» та «інноваційно-інвестиційна модель», що є помилковим за своєю суттю та не відповідає дійсності. Також помилковим є те, що на законодавчому рівні в Україні повністю відсутнє єдине твердження категорії «інвестиційно-інноваційна модель» економічного розвитку, що

зумовлює прогалину у означеній темі наукового дослідження та потребує обов'язкового корегування, деталізації, вивчення та закріплення законодавчо [8]. У більшості наукових досліджень, спеціальній літературі та наукових публікаціях аналізується «інвестиційно-інноваційна модель» сталого розвитку підприємства, як окремого суб'єкту ведення бізнесу у різних секторах економіки, проте, – відсутнє дослідження означеної економічної категорії на макроекономічному рівні, що є помилковим.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз ролі інвестиційно-інноваційної складової в системі забезпечення сталого економічного розвитку України з позиції надання практичних рекомендацій в означеній тематиці.

Виклад основного матеріалу й отриманих наукових результатів. В умовах сучасних глобалізаційних зрушень в світовій економіці Україні необхідно швидко приймати виважені управлінські рішення на різних рівнях та відповідних етапах. Це є можливим завдяки використанню єдиного стратегічного довгострокового гнучкого плану забезпечення сталого економічного розвитку. Проблема побудови ефективної системи забезпечення сталого економічного розвитку України в контексті інвестиційно-інноваційної складової актуалізує потребу здійснення цілеспрямованої політики щодо протидії комплексу ризиків на основі оперативного моніторингу викликів і загроз економічній безпеці та аналітичного опрацювання його результатів [1].

В свою чергу, інвестиційно-інноваційна складова в системі забезпечення сталого економічного розвитку України є невід'ємною при залученні інновацій, інвестиційного капіталу, трансформаційних економічних змін. Інвестиційно-інноваційний розвиток стає невід'ємною складовою сталого стрімкого економічного розвитку держави, її цифровізації, діджиталізації, сучасного інноваційного тренду. Проаналізувавши наукові публікації вчених-дослідників, спеціальну наукову літературу у процесі проведеного наукового дослідження дійшли висновку про те, що теоретичні підходи до трактування дефініції «інвестиційно-інноваційна складова» можна розглядати у наступних категоріях (рис. 1).

В контексті удосконалення інвестиційно-інноваційної складової стратегії розвитку регіону варто відмітити, що під поняттям «стратегія» слід розуміти «стратегічний план розвитку регіону, де з урахуванням загальнодержавних пріоритетів, оцінки конкурентних переваг, обмежень, загроз і проблем розвитку кожного регіону визначаються першочергові пріоритетні завдання його розвитку, скоординовані дії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, спрямовані на реалізацію визначених завдань, та критерії їх розв'язання» [9].

На нашу думку, дефініція «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави являє собою інтегральну категорію економічних індикаторів та відповідних показників, що інформують про стан інвестиційної та інноваційної сфер економіки та процес функціонування інвестиційного потенціалу крізь призму інноваційності, діджиталізації, цифрових трансформаційних процесів.

Грунтуючись на проведених наукових дослідженнях вчених в означеній проблематиці, можна зробити висновок, що ефективною методикою оцінки та аналізу «інвестиційно-інноваційної складової» в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави доцільно вважати наступну характеристику її стану (рис. 2).

З метою проведення оцінки стану економіки держави в контексті трактування дефініції «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення її сталого економічного розвитку необхідним є аналіз індикаторів інвестиційно-інноваційної безпеки (рис. 3).

Основними факторами, які забезпечують високий рівень інвестиційної привабливості економіки держави з метою її інноваційного розвитку та модернізації виступають наступні (рис. 4).

Проведене дослідження демонструє, що інвестиційно-інноваційна складова в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави

Рис. 1. Категорії теоретичних підходів до трактування дефініції «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави

Джерело: побудовано автором на підставі [2; 10]

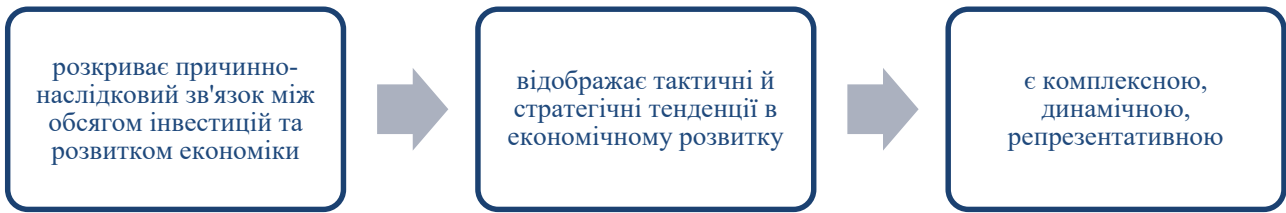

Рис. 2. Характеристика стану економіки держави з метою проведення оцінки та аналізу «інвестиційно-інноваційної складової» в системі забезпечення її сталого економічного розвитку
 Джерело: побудовано автором на підставі [3; 4]

Рис. 3. Інвестиційно-інноваційні індикатори в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави
 Джерело: побудовано автором на підставі [5; 7]

Рис. 4. Фактори забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості економіки держави з метою її інноваційного розвитку та модернізації в системі забезпечення сталого економічного розвитку

Джерело: побудовано автором на підставі [6]

забезпечує зростання рівня її інвестиційної привабливості з метою глобалізаційних зрушень, трансформаційних перетворень, діджиталізації та трансферу технологій.

Висновки. На основі узагальнення існуючих теоретико-методологічних підходів, ідентифікації реальних і потенційних загроз, врахування зовнішніх та внутрішніх факторів потенційного впливу та ризиків обґрунтовано, що дефініцію «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави необхідно трактувати з урахуванням комплексного підходу. Таким чином, дефініція «інвестиційно-інноваційна складова» в системі забезпечення сталого економічного розвитку держави являє собою інтегральну категорію економічних індикаторів та відповідних показників, що інформують про стан інвестиційної та інноваційної сфер економіки та процес функціонування інвестиційного потенціалу крізь призму інноваційності, діджиталізації, цифрових трансформаційних процесів.

Подальші наукові дослідження в означеній тематиці необхідно проводити у напрямку розробки теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо стратегічної інноваційно-інвестиційної політики на засадах безпекоорієнтованого підходу з базуванням на засадах факторного аналізу й ризик-орієнтованого менеджменту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатківський Б. М. Ідентифікація інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів агробізнесу. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. № 3. С. 281–287. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-3-38>
2. Гладинець Н. Ю., Ряшко Н. В. Теоретичні основи інвестиційно-інноваційних процесів розвитку територій. *Економічний простір*. 2021. № 169. С. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/169-10>
3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку (Наказ; Мінекономіки). № 224 (2002). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0224569-02>
4. Ковалівська С. В., Бараннік В. О. Запровадження механізмів досягнення цілей сталого розвитку в Україні у міжрегіональному співробітництві. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-02/csr-2.pdf>
5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки (Постанова Кабінету Міністрів України). № 695 (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF>
6. Гринчук І. П., Ніколайчук М. В. Сучасні економічні проблеми фінансування машинобудівних підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 6. Т. 3. С. 75–79.
7. Мойсеєнко І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : навч. посіб-

ник / Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Львів, 2021. С. 380.

8. Жуков С. А. Стратегія сталого розвитку України: аналіз національного, регіонального та підприємницького рівнів забезпечення. Управління економікою: теорія та практика : збірник наукових праць. Київ : ІЕП НАНУ, 2018. С. 2–20.

9. Бурик З. М. Прогнозування показників сталого розвитку України. *Демократичне врядування*. 2017. Вип. 20. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk20/index.html

10. Сталій розвиток як парадигма суспільного зростання XXI ст. URL: <http://www.geograf.com.ua/library/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/273-stalyi-rozvytok-yak-paradygma-suspilno-gozrostannya-21-st>

REFERENCES

1. Hnatkivskiy, B. (2021), Identification of innovation and investment potential of agricultural entities. *Ukrainian Journal of Applied Economics*, 3, 281–287. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-3-38> (in Ukrainian)
2. Hladynets, N., & Ryashko, N. (2021), Theoretical framework for investment and innovation processes of territorial development. *Ekonomichnyy prostir*, 169, 56–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/169-10> (in Ukrainian)
3. Minekonomiky Ukrainy (2002), Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo formuvannia rehionalnykh stratehii rozvytku (NakazNo 224). [On the approval of Methodological recommendations on the formation of regional development strategies]. *Zakonodavstvo Ukrainy* (electronic), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0224569-02> (in Ukrainian)
4. Kovalivska, S. V. and Barannik, V.O. “Introduction of mechanisms for achieving the goals of sustainable development in Ukraine in interregional cooperation”, available at: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-02/csr-2.pdf>
5. Kabinet Ministriv Ukrainy (2020), Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky (Postanova.No 695). [On the approval of the State Strategy of Regional Development for 2021–2027]. *Zakonodavstvo Ukrainy* (electronic), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF> (in Ukrainian)
6. Hrynychuk, I. P. and Nikolaichuk, M. V. (2020), Suchasni ekonomichni problemy finansuvannia mashynobudivnykh pidpriemstv Ukrainy [Current economic problems of financing of industrial enterprises in Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 6, vol. 3, pp. 75–79.
7. Moiseenko, I. P. and Marchenko, A. M. (2021), Upravlinnya finansovo-ekonomichnoyu bezpekoyu pidpriemstva [Financial and economic security company], Lviv, Ukraine, p. 308.
8. Zhukov, S. A. and Malinoshevska, K. I. (2018), Stratehiia staloho rozvytku Ukrainy: analiz natsionalnoho, rehionalnoho ta pidpriemnytskoho rivniv zabezpechennia [Sustainable Development Strategy of Ukraine: Analysis of National, Regional and Entre-

preneurial Levels of Support]. *Economic management: theory and practice*, pp. 12–20.

9. Buryk, Z. M. (2017), Prohnozuvannia pokaznykiv staloho rozvytku Ukrainy [Forecasting Ukraine's Sustainable Development Indicators]. *Democratic Governance* (electronic journal), vol. 20, available at: http://www.lviv-academy.com/vidavnitstvo_1/visnyk20/index.html

10. Sustainable development as a paradigm of social growth of the XXI century, available at: <http://www.geograf.com.ua/library/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/273-stalyi-rozvytok-yakparadygma-suspilnogo-zrostannya-21-st>

Стаття надійшла до редакції 20 листопада 2021 р.